

Proekt Zakonu № 6349 «Pro vnesennia zmin do deiakykh zakoniv Ukrainy shchodo vdoskonalennia protsedury provedennia ekolohichnoho audytu» vid 25.11.2021 r. [Draft Law № 6349 «On amendments to some laws of Ukraine regarding the improvement of the environmental audit procedure» dated 25.11.2021].

(2021). http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=73273
Zakon Ukrainy «Pro ekolohichniy audyt» vid 24.06.2004 r. № 1862-IV [Law of Ukraine «On Environmental Audit» dated 24.06.2004 № 1862-IV]. (2004). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1862-15#Text>

УДК 657.6

JEL Classification: M42; O3; M4

DOI: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2025-4-382-388>

ВПРОВАДЖЕННЯ ЕЛЕКТРОННИХ ПЕРЕВІРОК (Е-АУДИТ) ТА ЇХ ОСОБЛИВОСТІ

© 2025 СЛЮНІНА Т. Л., ПЛЕТНЬОВА Є. С.

УДК 657.6

JEL Classification: M42; O3; M4

Слюніна Т. Л., Плетньова Є. С. Впровадження електронних перевірок (е-аудит) та їх особливості

У статті досліджується важливий процес впровадження електронного аудиту (е-аудиту) в Україні, його сутність, основні етапи реалізації та можливі виклики. В умовах стрімкої цифровізації економіки та інтеграції України у світову економічну спільноту питання підвищення ефективності державного управління, зокрема у сфері податкового контролю, це є надзвичайно актуальним. Одним із основних інструментів для досягнення цієї мети є е-аудит, що дозволяє автоматизувати процес перевірки фінансових даних платників податків. Це значно підвищує прозорість фінансово-господарської діяльності підприємств, зменшує ризики корупції та покращує взаємодію між бізнесом і державою. Ми акцентуємо увагу на впровадженні стандарту SAF-T UA (Standard Audit File for Tax purposes), який є міжнародним стандартом для обміну електронними бухгалтерськими даними. В Україні цей стандарт використовується для збору та обробки інформації про фінансово-господарські операції платників податків. Такий підхід забезпечує стандартизований формат подання облікових даних, що дозволяє контролюючим органам оперативно й ефективно проводити перевірки, аналізуючи великі обсяги даних. Серед основних переваг е-аудиту ми виокремлюємо: підвищення точності та швидкості перевірок, зменшення кількості податкових правопорушень і судових спорів, а також зниження корупційних ризиків завдяки мінімізації особистих контактів між платниками податків і контролюючими органами. Прозорість процесу податкового контролю та можливість оперативного виявлення помилок стимулюють платників податків до більш відповідального ведення обліку та своєчасного виправлення неточностей. Це дозволяє значно покращити загальну податкову культуру в країні. Однак, попри численні переваги, впровадження е-аудиту супроводжується певними викликами. Підприємствам необхідно адаптувати свої облікові системи до вимог SAF-T UA, що потребує значних затрат часу та фінансів на оновлення програмного забезпечення та навчання персоналу. Важливим аспектом є забезпечення належного рівня кібербезпеки та захисту конфіденційної інформації, оскільки передача великих обсягів даних в електронному форматі вимагає високого рівня захисту від несанкціонованого доступу. Ми також аналізуємо міжнародний досвід втілення подібних систем, зокрема в Португалії, Литві, Польщі та Угорщині. Країни, які успішно впровадили SAF-T, демонструють високий рівень ефективності податкових перевірок завдяки використанню стандартизованих електронних файлів, що містять детальну інформацію про фінансові операції платників податків. Для України цей досвід є цінним, оскільки дає можливість адаптувати найкращі практики до національних реалій та уникнути помилок на етапі впровадження. Ми пропонуємо низку рекомендацій для успішного впровадження е-аудиту в Україні, серед яких: удосконалення нормативно-правової бази, забезпечення технічної підтримки та навчання платників податків, активна інформаційна кампанія та постійний діалог з бізнесом для вирішення виниклих проблем. Для подальшого розвитку е-аудиту необхідно забезпечити інтеграцію з іншими державними електронними системами, підвищити рівень кібербезпеки та створити умови для рівних можливостей для всіх категорій платників податків. Успішне впровадження е-аудиту в Україні не лише покращить податковий контроль, але й зміцнить довіру між бізнесом і державою, сприятиме підвищенню прозорості та ефективності податкової системи, що в кінцевому підсумку позитивно вплине на економічний розвиток країни. Впровадження цього інструменту дозволить не лише оптимізувати процеси збору податків, а й посилити боротьбу з ухиленням від оподаткування, що є важливим кроком для забезпечення фінансової стабільності та розвитку економіки України.

Ключові слова: електронний аудит, е-аудит, цифрова трансформація, податковий контроль, стандартний аудиторський файл, SAF-T UA, платники податків.

Бібл.: 19.

Слюніна Тетяна Леонідівна – кандидат економічних наук, доцент, доцент кафедри статистики, обліку та аудиту, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: Tslunina@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1398-1210>

Researcher ID: JNR-2789-2023

Плетньова Єлизавета Сергіївна – студент, Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна (майдан Свободи, 4, Харків, 61022, Україна)

E-mail: yelyzaveta.pletnova@student.karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1591-9439>

Sliunina T. L., Pletnova Y. S. Implementation of Electronic Audits (e-Audit) and Their Features

In this article, we explore the important process of implementing electronic audits (e-audits) in Ukraine, its essence, main implementation stages, and potential challenges. In the context of the rapid digitalization of the economy and Ukraine's integration into the global economic space, enhancing the efficiency of public administration, particularly in the field of tax control, it is highly relevant. One of the key tools for achieving this aim is e-audit, which automates the process of auditing financial data of taxpayers. This significantly enhances the transparency of enterprises' financial and economic activities, reduces corruption risks, and improves the interaction between business and government. We focus on the implementation of the SAF-T UA standard (Standard Audit File for Tax purposes), which is an international standard for the exchange of electronic accounting data. In Ukraine, this standard is used to collect and process information about financial and economic transactions of taxpayers. This approach ensures a standardized format for presenting accounting data, enabling controlling authorities to quickly and effectively perform audits by analyzing large volumes of data. Among the main advantages of e-audit, we highlight: improving the accuracy and speed of audits, reducing the number of tax violations and legal disputes, and decreasing corruption risks by minimizing personal contact between taxpayers and control authorities. The transparency of the tax control process and the ability to quickly identify errors encourage taxpayers to more responsibly maintain their records and promptly correct inaccuracies. This significantly improves the overall tax culture in the country. However, despite numerous advantages, the implementation of e-audit is associated with certain challenges. Enterprises need to adapt their accounting systems to the requirements of SAF-T UA, which may require substantial time and financial resources for software upgrades and staff training. An important aspect is ensuring a proper level of cybersecurity and protection of confidential information, as the transfer of large volumes of data in electronic format requires high levels of protection against unauthorized access. We also analyze the international experience of implementing similar systems, particularly in Portugal, Lithuania, Poland, and Hungary. Countries that have successfully implemented SAF-T demonstrate high effectiveness in tax audits due to the use of standardized electronic files that contain detailed information about taxpayers' financial operations. For Ukraine, this experience is valuable as it provides the opportunity to adapt the best practices to national realities and avoid mistakes during implementation. We offer a number of recommendations for the successful implementation of e-audit in Ukraine, including: improving the regulatory framework, providing technical support and training for taxpayers, conducting active information campaigns, and maintaining an ongoing dialogue with business for addressing emerging issues. For further development of e-audit, it is necessary to integrate it with other State electronic systems, enhance cybersecurity, and create conditions for equal opportunities for all categories of taxpayers. The successful implementation of e-audit in Ukraine will not only improve tax control but also strengthen trust between business and government, contribute to the enhancement of the transparency and efficiency of the tax system, which will ultimately have a positive impact on the country's economic development. The introduction of this tool will not only optimize tax collection processes but also strengthen the fight against tax evasion, which is an important step in ensuring financial stability and the development of Ukraine's economy.

Keywords: electronic audit, e-audit, digital transformation, tax control, standard audit file, SAF-T UA, taxpayers.

Bibl.: 19.

Sliunina Tetiana L. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Associate Professor of the Department of Statistics, Accounting and Audit, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: Tslunina@karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-1398-1210>

Researcher ID: JNR-2789-2023

Pletnova Yelyzaveta S. – Student, V. N. Karazin Kharkiv National University (4 Svobody Square, Kharkiv, 61022, Ukraine)

E-mail: yelyzaveta.pletnova@student.karazin.ua

ORCID: <https://orcid.org/0009-0004-1591-9439>

В умовах глобальної цифровізації економіки та інтеграції України до світового економічного простору питання підвищення ефективності державного управління, зокрема у сфері податкового контролю, набуває особливої уваги.

Актуальність даної теми полягає в тому, що стрімкий розвиток інформаційних технологій кардинально змінює спосіб ведення бізнесу та створює нові можливості для ухилення від сплати податків. Традиційні методи податкового контролю, які часто ґрунтуються на паперових документах і ручній обробці даних, стають недостатньо ефективними для своєчасного виявлення складних фінансових махінацій та аналізу великих обсягів інформації.

Це призводить до значних втрат для державного бюджету та підриває принципи чесної конкуренції. Саме тому впровадження електронних перевірок (е-аудиту), що передбачає автоматизо-

ваний збір та аналіз фінансових даних платників податків, є критично важливим для модернізації податкової системи, забезпечення її прозорості та підвищення рівня збору податків.

Е-аудит не лише дозволяє ефективніше виявляти порушення, але й сприяє зменшенню адміністративного тиску на бізнес, мінімізації корупційних ризиків та оптимізації взаємодії між державою та платниками податків. Цей процес спрямований на забезпечення прозорості фінансово-господарської діяльності підприємств, мінімізацію корупційних ризиків та оптимізацію взаємодії між бізнесом і державою.

В Україні впровадження е-аудиту відбувається в рамках Національної стратегії доходів до 2030 року, узгодженої з міжнародними фінансовими інституціями, що підкреслює важливість цього процесу для економічного розвитку країни та її євроінтеграційних прагнень [16].

Проблематика впровадження електронного аудиту є предметом дослідження багатьох науковців та експертів. Значна увага приділяється вивченню міжнародного досвіду в цій сфері.

Дослідження Європейської комісії акцентують увагу на важливості електронного виставлення рахунків та електронної звітності для збору ПДВ і боротьби з шахрайством у країнах ЄС. У звітах МВФ розглядаються фіскальні виклики та невизначеності, з якими стикаються країни в умовах глобальної економіки, та підкреслюється роль сучасних технологій у підвищенні ефективності податкового адміністрування [3].

Окремі дослідження присвячені аналізу впровадження SAF-T у різних країнах світу. Так, огляд KPMG надає порівняльний аналіз підходів до впровадження SAF-T та їх впливу на податкові системи різних країн [5].

Питання кібербезпеки та захисту даних у контексті електронного аудиту також є важливим напрямком досліджень. У цьому контексті варто відзначити працю NATO CCDCOE, в якій розглядаються міжнародно-правові аспекти кібероперацій та захисту інформації [8].

Водночас, незважаючи на значну кількість досліджень, існують невирішені частини загальної проблеми. Зокрема, недостатньо комплексно досліджено вплив впровадження е-аудиту на різні категорії платників податків, особливо на малий і середній бізнес. Крім того, потребує подальшого вивчення питання оцінки ефективності різних моделей впровадження е-аудиту з точки зору співвідношення витрат і вигід, а також розробка адаптованих до українських реалій методик управління ризиками в процесі електронних перевірок.

Метою даної наукової статті є комплексний аналіз процесу впровадження е-аудиту в Україні, визначення його сутності, переваг і недоліків, етапів реалізації, а також виявлення потенційних перешкод і перспектив подальшого розвитку.

Електронний аудит (е-аудит) являє собою сучасний підхід до здійснення податкового контролю, що базується на використанні інформаційних технологій для збору, обробки та аналізу фінансових даних платників податків в електронному форматі. Ключовим елементом е-аудиту є стандартизований формат подання облікових даних, який дозволяє контролюючим органам здійснювати ефективний та оперативний аналіз великих обсягів інформації [11].

В Україні основним інструментом впровадження е-аудиту є стандартний аудиторський файл (SAF-T UA). SAF-T являє собою міжнародний стандарт обміну електронними обліковими дани-

ми, який містить детальну інформацію про господарські операції підприємства, включно з даними бухгалтерського обліку, податковими реєстрами та іншими фінансовими звітами. Впровадження SAF-T UA спрямоване на забезпечення єдиного формату подання даних для всіх платників податків, що значно спрощує процес перевірки та підвищує її якість [6].

Впровадження електронного аудиту несе в собі значний потенціал для покращення системи податкового контролю та оптимізації взаємодії між державою та бізнесом. Серед основних переваг е-аудиту можна виділити:

- ✦ *Підвищення точності та швидкості перевірок:* автоматизований аналіз даних дозволяє швидко виявляти потенційні порушення та невідповідності, мінімізуючи вплив людського фактору та скорочуючи час проведення перевірок [3].
- ✦ *Зменшення кількості податкових правопорушень:* прозорість і можливість оперативного виявлення помилок стимулюють платників податків до більш відповідального ведення обліку та своєчасного виправлення неточностей [4].
- ✦ *Зниження кількості судових спорів:* чіткість та обґрунтованість результатів електронних перевірок сприяють зменшенню кількості конфліктних ситуацій між платниками податків та контролюючими органами.
- ✦ *Зменшення особистих контактів та корупційних ризиків:* автоматизація процесу перевірки мінімізує необхідність безпосереднього спілкування між представниками бізнесу та податківцями, що знижує потенційні корупційні ризики [13].
- ✦ *Стандартизація процесів та впровадження ризико-орієнтованого підходу:* єдиний формат даних і можливість їх глибокого аналізу дозволяють контролюючим органам ефективніше застосовувати ризико-орієнтований підхід при плануванні та проведенні перевірок [10].
- ✦ *Сприяння достовірності обліку:* система відображення ймовірних неточностей при формуванні SAF-T UA файлу допомагає платникам податків виявляти та виправляти помилки самостійно [15].

Поряд з перевагами, впровадження е-аудиту пов'язане з певними викликами та потенційними недоліками:

- ✦ *Необхідність адаптації бізнес-процесів:* підприємствам необхідно адаптувати свої

облікові системи та бізнес-процеси до вимог SAF-T UA, що може потребувати значних часових і фінансових витрат [2].

- ✦ *Забезпечення технічного оснащення та навчання персоналу:* для формування та подання SAF-T UA файлів підприємствам необхідно мати відповідне програмне забезпечення та кваліфікований персонал [12].
- ✦ *Питання захисту конфіденційної інформації та кібербезпеки:* передача великих обсягів фінансових даних в електронному форматі вимагає належного рівня захисту від несанкціонованого доступу та кіберзагроз [8].
- ✦ *Можливі технічні складнощі на початкових етапах впровадження:* на етапі впровадження можуть виникати технічні проблеми, пов'язані із сумісністю різних облікових систем і передачею даних.

Впровадження електронного аудиту в Україні здійснюється поетапно, з урахуванням розміру платників податків та їхньої готовності до нових вимог [19].

- ✦ *Перший етап (з 1 січня 2023 р.):* надання SAF-T UA великими платниками податків на запит контролюючого органу. Цей етап був пілотним і мав на меті апробацію механізму е-аудиту та виявлення потенційних проблем.
- ✦ *Другий етап (з 1 січня 2025 р.):* обов'язкове подання SAF-T UA для всіх великих платників податків. Це є ключовим етапом, який передбачає повноцінне впровадження е-аудиту для найбільших підприємств країни.
- ✦ *Третій етап (з 1 січня 2027 р.):* обов'язкове подання SAF-T UA для всіх платників податків. На цьому етапі е-аудит стане загальнообов'язковим для всього бізнесу в Україні.

Особливістю впровадження е-аудиту в Україні є адаптація міжнародного стандарту SAF-T до національних законодавчих та облікових вимог. Державна податкова служба України активно працює над розробкою необхідних нормативно-правових актів, методичних рекомендацій та програмного забезпечення для забезпечення зручності та ефективності процесу подання та обробки SAF-T UA файлів.

Важливим аспектом є також створення інформаційної підтримки для платників податків. На вебпорталі ДПС створено спеціальний банер «SAF-T UA», де розміщено всю необхідну інформа-

цію щодо стандарту, порядку його формування та подання [15].

Крім того, ДПС ініціювала можливість укладання меморандумів з великими платниками податків для участі в експерименті з впровадження е-аудиту, що свідчить про відкритість контролюючих органів до діалогу з бізнесом [17].

Досвід таких країн, як Португалія (з її стандартизованим аудиторським файлом SAF-T PT), Литва (з i.SAF), Польща (з JPK), та Угорщина (з RTIR), є особливо цінним для України. Ці країни запровадили обов'язкове подання стандартизованих електронних файлів, що містять детальну інформацію про фінансово-господарські операції платників податків [5].

- ✦ Впровадження SAF-T PT у Португалії у 2008 р. стало значним кроком у напрямку цифровізації податкової системи. Цей стандарт охоплює широкий спектр даних, включно з бухгалтерським обліком, рахунками-фактурами, транспортними документами та інформацією про запаси. Завдяки обов'язковому поданню SAF-T PT податкові органи Португалії отримали можливість проводити швидкий та ефективний аналіз даних, що призвело до значного зниження рівня податкових правопорушень [1].
- ✦ Литва запровадила i.SAF (iškoti SAF-T) у 2016 р. Ця система також передбачає обов'язкове подання стандартизованих електронних файлів. Литовський досвід показує, що успішне впровадження подібних систем вимагає тісної співпраці між державними органами та бізнесом, а також забезпечення належної технічної інфраструктури [14].
- ✦ Польща активно впроваджує електронну звітність та аудит, зокрема через JPK (Jednolity Plik Kontrolny). JPK є набором стандартизованих електронних файлів, які платники податків зобов'язані подавати на запит контролюючих органів або періодично. Польський досвід демонструє важливість поетапного впровадження та забезпечення зрозумілих інструкцій для бізнесу [7].
- ✦ Угорщина запровадила систему RTIR (Real-Time Invoice Reporting), яка передбачає автоматичне звітування про видані рахунки-фактури в режимі реального часу. Цей підхід дозволяє податковим органам отримувати оперативну інформацію про господарські операції, що значно підвищує ефективність контролю за ПДВ [9].

Аналіз міжнародного досвіду свідчить про те, що успішне впровадження е-аудиту вимагає:

- ✦ чіткого нормативно-правового регулювання;
- ✦ розвиненої технічної інфраструктури;
- ✦ активної інформаційної підтримки;
- ✦ поетапного впровадження;
- ✦ діалогу з бізнесом.

Враховуючи міжнародний досвід, Україна має можливість уникнути деяких помилок та оптимізувати процес упровадження е-аудиту, адаптуючи найкращі практики до своїх національних умов.

Для подальшого успішного впровадження е-аудиту в Україні необхідно зосередитися на таких ключових напрямках:

1. *Удосконалення нормативно-правової бази:* потрібне подальше розроблення та прийняття підзаконних актів, методичних рекомендацій і роз'яснень щодо застосування SAF-T UA. Важливо забезпечити чіткість та однозначність нормативних вимог.
2. *Розвиток технічної інфраструктури:* державна податкова служба України повинна забезпечити стабільну та ефективну роботу системи прийняття та обробки SAF-T UA файлів, а також надати платникам податків зручні інструменти для їх формування та подання.
3. *Забезпечення інформаційної підтримки та навчання:* необхідно розширити інформаційну кампанію щодо е-аудиту, проводити навчальні семінари та вебінари для платників податків, а також забезпечити роботу служби підтримки.
4. *Залучення бізнес-спільноти до діалогу:* продовження практики консультацій з представниками бізнесу дозволить врахувати їхні потреби та пропозиції при подальшому розвитку системи е-аудиту.
5. *Розширення функціоналу «Електронного кабінету»:* «Електронний кабінет платника податків» має стати основним інструментом для взаємодії з контролюючими органами в рамках е-аудиту, забезпечуючи зручний доступ до інформації, можливість подання звітності та отримання консультацій [15].
6. *Інтеграція з іншими державними електронними системами:* подальша інтеграція системи е-аудиту з іншими державними електронними системами, такими як система електронного документообігу та система електронних закупівель, може підвищити загальну ефективність державного управління та зменшити адміністративне навантаження на бізнес.

7. *Підвищення рівня кібербезпеки:* забезпечення надійного захисту даних, що передаються в рамках е-аудиту, є пріоритетним завданням. Необхідно постійно вдосконалювати системи кібербезпеки та проводити регулярні аудити [18].

У перспективі успішне впровадження е-аудиту в Україні матиме значний позитивний вплив на економіку країни, сприяючи підвищенню прозорості, зниженню рівня корупції, покращенню інвестиційного клімату та зміцненню довіри між державою та бізнесом. Електронний аудит стане важливим інструментом для забезпечення стабільних надходжень до бюджету та створення рівних умов для ведення бізнесу. Подальший розвиток е-аудиту може включати розширення переліку даних, що підлягають електронному аудиту, впровадження інтелектуальних систем аналізу даних для більш глибокого виявлення ризиків, а також гармонізацію українського законодавства з міжнародними стандартами у сфері електронної звітності та аудиту. Важливим аспектом є також забезпечення рівних можливостей для всіх категорій платників податків при переході на електронний формат, включно з підтримкою малого та середнього бізнесу.

ВИСНОВКИ

Підсумовуючи проведене дослідження, автори дійшли висновку, що впровадження електронного аудиту (е-аудиту) в Україні є не просто необхідним, а й стратегічно невідворотним кроком на шляху до якісної трансформації податкової системи. Цей процес є закономірним етапом глибокої цифрової трансформації економіки, адаптації до сучасних технологічних реалій та важливим кроком на шляху євроінтеграції. У нинішніх умовах, коли ключовими пріоритетами є підвищення прозорості фіскальних процесів, зростання ефективності державного контролю та відновлення довіри між контролюючими органами та платниками податків, е-аудит виступає потужним інструментом. Він здатен мінімізувати зловживання та корупційні ризики, знизити рівень суб'єктивізму під час перевірок і сприяти підвищенню загальної податкової культури в країні.

Впровадження е-аудиту суттєво змінює характер взаємодії між державою та бізнесом. Завдяки автоматизації значної частини процесів податкового контролю зменшується адміністративне навантаження як на платників податків, так і на контролюючі органи. Це призводить до підвищення ефективності податкового адміністрування,

зниження ймовірності виникнення конфліктних ситуацій та сприяє зростанню добровільності сплати податків. Більше того, створення прозорого та передбачуваного податкового середовища, що є одним із наслідків успішного впровадження е-аудиту, безперечно, позитивно вплине на інвестиційний клімат в Україні та сприятиме її економічному зростанню. У довгостроковій перспективі електронний аудит має потенціал значно зменшити адміністративний тиск на добросовісний бізнес, одночасно посилюючи боротьбу з ухиленням від оподаткування та тіньовою економікою.

Незважаючи на значний потенціал е-аудиту, його успішна імплементація є складним завданням, що вимагає комплексного підходу. Він включає не лише розробку та впровадження чіткої та стабільної нормативно-правової бази, а й створення сучасної технічної інфраструктури, здатної забезпечити ефективний збір, обробку та аналіз великих обсягів електронних даних. Не менш важливим є забезпечення активної інформаційної підтримки платників податків, проведення навчальних заходів та налагодження відкритого діалогу між бізнесом і державою. Вивчення та адаптація успішного міжнародного досвіду у сфері е-аудиту є критично важливим для уникнення можливих помилок та оптимізації процесу впровадження в українських реаліях.

У підсумку можна зазначити, що повноцінне та ефективне функціонування системи електронного аудиту здатне кардинально трансформувати парадигму взаємодії між державою та бізнесом в Україні, сприяючи формуванню більш прозорого, ефективного та справедливого податкового середовища. Це, безумовно, матиме позитивний вплив на інвестиційну привабливість країни, її сталий економічний розвиток та зміцнення фінансової стабільності. Успіх цієї амбітної реформи цілком залежить від злагоджених дій усіх зацікавлених сторін, послідовної та наполегливої реалізації запланованих заходів та готовності до конструктивної співпраці в умовах цифрової трансформації. ■

БІБЛІОГРАФІЯ

1. Autoridade Tributária e Aduaneira. *SAF-T (PT)*. 2024. URL: https://info.portaldasfinancas.gov.pt/pt/apoio_contribuinte/SAFT_PT/Paginas/news-saf-t-pt.aspx
2. SAF-T: The future of tax audits? *Deloitte*. 2023. URL: <https://www.deloitte.com/de/de/services/tax/events/future-of-ukraine-doing-business-from-a-tax-and-legal-perspective.html>
3. European Commission. (2020). Study on e-invoicing and e-reporting to support VAT collection and

- combat VAT fraud in the EU. URL: https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7514
4. IMF. (2022). Fiscal Monitor: Tackling Uncertainty. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/FM>
5. KPMG. (2023). SAF-T around the world. URL: <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2023/07/tax-policy-monthly-july-2023-saf-t-around-the-world.html>
6. Міністерство фінансів України. (2021). Про затвердження Порядку обміну електронними документами з контролюючими органами: наказ від 01.06.2021 № 444. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-21#Text>
7. Jednolity Plik Kontrolny (JPK). Ministerstwo Finansów Rzeczypospolitej Polskiej. 2024. URL: <https://www.podatki.gov.pl/jednolity-plik-kontrolny/>
8. Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations. NATO CCD COE. 2022. URL: <https://ccdcoe.org/news/2017/tallinn-manual-2-0-on-the-international-law-applicable-to-cyber-operations-to-be-launched/>
9. Nemzeti Adó- és Vámhivatal. (2023). *Real-Time Invoice Reporting*. URL: https://nav.gov.hu/en/taxation/taxpayer_registration/general-information-for-foreign-citizens-new
10. Handbook on Effective Tax Risk Assessment. OECD. September 2017. URL: <https://www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting-handbook-on-effective-tax-risk-assessment.pdf>
11. Tax Administration 2019. Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies. OECD. 2019. URL: https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/09/tax-administration-2019_4fb2752f/74d162b6-en.pdf
12. Tax at the table: Navigating complexity and delivering transformation. Global Reframing Tax Survey 2025. PwC. 2025. URL: <https://www.pwc.com/ua/en/survey/2025/tax-2025.html>
13. 2024 Corruption Perceptions Index: Corruption is playing a devastating role in the climate crisis. *Transparency International*. 2025. URL: <https://www.transparency.org/en/press/2024-corruption-perceptions-index-corruption-playing-devastating-role-climate-crisis>
14. Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. (2023). *iSAF*. URL: <https://imas.vmi.lt/isaf/aboutisaf/>
15. SAF-T UA. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/baneryi/saf-t-ua>
16. Національна стратегія доходів 2024–2030. Державна податкова служба України. URL: <https://tax.gov.ua/diynalist/-natsionalna-strategiya-dohodiv>
17. Запровадження електронного аудиту: деталі від ДПС. *Дебет-Кредит*. 14.04.2025. URL: <https://news.dtk.ua/accounting/automation/95214-zaprovad-zennia-elektronnogo-audit-detal-vid-dps>
18. Закон України «Про основні засади забезпечення кібербезпеки України» від 05.10.2017 р.

№ 2163-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>

19. Закон № 3219 опубліковано: що зміниться з 1 серпня 2023 року (раніше – Законопроект № 8401). *KPMG в Україні*. 2023. URL: <https://kpmg.com/ua/en/home/media/press-releases/2023/07/zakon-opublikovano-shcho-zminytsya-z-1-serpnya-2023-roku.html>

REFERENCES

- Autoridade Tributária e Aduaneira. (2024). *SAF-T (PT)*. https://info.portaldasfinancas.gov.pt/pt/apoio_contribuinte/SAFT_PT/Paginas/news-saf-t-pt.aspx
- 2024 *Corruption Perceptions Index: Corruption is playing a devastating role in the climate crisis*. (2025). Transparency International. <https://www.transparency.org/en/press/2024-corruption-perceptions-index-corruption-playing-devastating-role-climate-crisis>
- Deloitte. (2023). *SAF-T: The future of tax audits?* <https://www.deloitte.com/de/de/services/tax/events/future-of-ukraine-doing-business-from-a-tax-and-legal-perspective.html>
- Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy* [State Tax Service of Ukraine]. (n.d.). *Natsionalna stratehiia dokhodiv 2024–2030* [National Revenue Strategy 2024–2030]. <https://tax.gov.ua/diyalnist/-natsionalna-strategiya-dohodiv>
- Derzhavna podatкова sluzhba Ukrainy* [State Tax Service of Ukraine]. (n.d.). *SAF-T UA*. <https://tax.gov.ua/baneryi/saf-t-ua>
- European Commission. (2020). *Study on e-invoicing and e-reporting to support VAT collection and combat VAT fraud in the EU*. https://ec.europa.eu/commission/presscorner/detail/en/ip_22_7514
- Handbook on Effective Tax Risk Assessment*. (2017). OECD. <https://www.oecd.org/tax/beps/country-by-country-reporting-handbook-on-effective-tax-risk-assessment.pdf>
- IMF. (2022). *Fiscal Monitor: Tackling Uncertainty*. <https://www.imf.org/en/Publications/FM>
- Jednolity Plik Kontrolny (JPK)*. (2024). Ministerstwo Finansów Rzeczypospolitej Polskiej. <https://www.podatki.gov.pl/jednolity-plik-kontrolny/>
- KPMG. (2023). *SAF-T around the world*. <https://kpmg.com/xx/en/home/insights/2023/07/tax-policy-monthly-july-2023-saf-t-around-the-world.html>
- KPMG v Ukraini* [KPMG in Ukraine]. (2023). *Zakon № 3219 opublikovano: shcho zminytsia z 1 serpnia 2023 roku (ranishe – Zakonoproiekt № 8401)* [Law № 3219 published: What will change from August 1, 2023 (formerly – Draft Law № 8401)]. <https://kpmg.com/ua/en/home/media/press-releases/2023/07/zakon-opublikovano-shcho-zminytsya-z-1-serpnya-2023-roku.html>
- Ministerstvo finansiv Ukrainy* [Ministry of Finance of Ukraine]. (2021). *Pro zatverdzhennia Poriadku obminu elektronnykh dokumentamy z kontroliuichykh orhanamy: nakaz vid 01.06.2021 № 444* [On approval of the Procedure for exchange of electronic documents with controlling bodies: Order dated 01.06.2021 № 444]. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1372-21#Text>
- Nemzeti Adó- és Vámhivatal. (2023). *Real-Time Invoice Reporting*. https://nav.gov.hu/en/taxation/taxpayer_registration/general-information-for-foreign-citizens-new
- NATO CCDCOE. (2022). *Tallinn Manual 2.0 on the International Law Applicable to Cyber Operations*. <https://ccdcoe.org/news/2017/tallinn-manual-2-0-on-the-international-law-applicable-to-cyber-operations-to-be-launched/>
- OECD. (2019). *Tax Administration 2019: Comparative Information on OECD and Other Advanced and Emerging Economies*. https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/publications/reports/2019/09/tax-administration-2019_4fb2752f/74d162b6-en.pdf
- PwC. (2025). *Tax at the table: Navigating complexity and delivering transformation. Global Reframing Tax Survey 2025*. <https://www.pwc.com/ua/en/survey/2025/tax-2025.html>
- Debet-Kredyt* [Debit-Credit]. (2025, April 14). *Zaprovdzhennia elektronnoho audytu: detali vid DPS* [Introduction of electronic audit: Details from the STS]. <https://news.dtk.ua/accounting/automation/95214-zaprovdzhennia-elektronnogo-audit-detali-vid-dps>
- Valstybinė mokesčių inspekcija prie Lietuvos Respublikos finansų ministerijos. (2023). *i.SAF*. <https://imas.vmi.lt/isaf/aboutisaf/>
- Zakon Ukrainy «Pro osnovni zasady zabezpechennia kiberbezpeky Ukrainy» vid 05.10.2017 r. № 2163-VIII* [Law of Ukraine «On the Basic Principles of Cybersecurity of Ukraine» dated 05.10.2017 № 2163-VIII]. (2017). <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2163-19#Text>